

Шановні друзі!

Ще один рік стає надбанням Історії. Він дійсно був насичений масивними і цікавими подіями. Ми стали свідками і учасниками цих подій, які, без сумніву, є історичними. Проте, які б події не відбувалися, Київський політехнічний завжди дотримувався славних традицій, закладених нашими попередниками. І це найголовніше. Сміливо дивитися у майбутнє, звіряючи свій поступ з попередніми надбаннями – ось наше кредо!

Зобов'язання, які взяв на себе наш університет у різноманітних проєктах, особливо міжнародних, вимагали їх беззастережного виконання. І ми з цим справилися. На ряді факультетів успішно триває експеримент з адаптації навчального процесу до вимог Болонського процесу, активно співпрацює НТУУ «КПІ» із Зальцбург-семінаром, активізувала свою роботу кафедра ЮНЕСКО тощо. Розпочалося виконання і ряду проєктів у нашому технопарку «Київська політехніка». А здобутки наших науковців отримали високе державне визнання – Державну премію України. Особливо хочу відзначити наше студентство, яке достойно стверджує себе не тільки у багатогранному університетському житті, але й добивається видатних перемог у міжнародних олімпіадах, конкурсах, змаганнях.

Шановні друзі! Дорогі політехніки! Бурхливе життя початку XXI ст. вимагає глибокого осмислення проблем, які воно ставить перед нами. Твердо і з розумінням справи ми повинні підходити до будь-яких викликів, що поставатимуть перед нами, беручи до уваги ту величезну відповідальність, яка лежить на нас перед прийдешніми поколіннями.

У переддень новорічного свята я хочу побажати усім Вам, дорогі друзі, міцного здоров'я, творчого натхнення, здійснення всіх Ваших мрій і сподівань. Я зичу Вам нових досягнень у Вашій праці і житті на користь і в ім'я процвітання нашої країни, нашого славного КПІ. Щастя Вам!

М.З. Згуровський, ректор НТУУ «КПІ»

Фото Л.П. Гоголь

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1

«Таланти КПІ' 2004»

2

Нагороди молодим науковцям

Майбутній фінансовий аналітик

Сертифікати американського університету

3

Свято в душі...

Історія календаря

4

«Політех» – суперчемпіон!

Новорічна математика

Увага, конкурс!

20 грудня у виставковому холі сьомого корпусу відбулося урочисте закриття щорічного конкурсу-виставки «Таланти КПІ' 2004». Протягом місяця всі бажаючі мали можливість отримати задоволення від чудових творчих робіт митців – студентів, аспірантів, викладачів, співробітників нашого університету та низки інших ВНЗ Києва.

Цього року у виставці взяли участь 80 авторів. Їх творчість було представлено 350 роботами, виконаними різними мистецькими засобами у різній техніці. Це і живопис, і вишивки, і різьблення по дереву, і графіка...

терину Карпушкіну, а два третіх місця посіли Ольга Цимбалюк і Юлія Сплавник. В номінації «Фотографія» перемогу виборола Олена Ігнатівич, другу премію було присуджено Єгору Крашевському, і дві треті – Людмилі Гоголь та Дмитру Мішкіну. У такій цікавій, багатій на несподіванки номінації, як «Декоративне мистецтво» поза конкуренцією був постійний учасник різноманітних мистецьких заходів, що проводяться в нашому університеті, керівник Галереї-клубу «ЕХО» («Енергія художнього образу») Володимир Пушкін. Другу премію було присуджено Антоніні Перехрест, треті – Ірині Вер-

Особливо пан Тимченко відмітив надзвичайно цікаві роботи Оксани Циганкової. Дивлячись на її твори навіть не спадає на думку, що ця унікальна людина від природи не може бачити кольорів.

Станіслав Костянтинович у своєму виступі зауважив, що з кожним роком збільшується кількість фоторобіт, представлених на виставці «Таланти КПІ' 2004». У зв'язку з цим розглядається можливість започаткувати окремий конкурс-виставку, який буде присвячено винятково фотографії. І справді, це було б правильно, тим більше, що останнім часом інтерес до фотографії постійно зростає через все більше поширення цифрових фотокамер.

Цікавим є також той факт, що глядачам виставки були не лише студенти та викладачі – в останній день її відвідали митці і мистецтвознавці з Франції, Канади та Польщі. Поділившись своїми враженнями, вони наголосили, що такого розмаїття творів, багатства образів та технік виконання не бачили навіть на професійних виставках Києва, і висловили бажання влаштувати виставки за участю наших митців у себе на батьківщині.

Представник одного з офіційних партнерів виставки «Таланти КПІ' 2004» Київського арт-бутіку «Азур», що спеціалізується на торгівлі високоякісними матеріалами для художників та дизайнерів, також нагородила кількох учасників цінними призами.

Один із «винуватців свята» – Володимир Пушкін вручив пам'ятні призи усім учасникам виставки – студентам та викладачам інших навчальних закладів столиці. Дуже доречним завершальним акордом виставки став імпровізований концерт.

Ярослав Мельник

Серед лауреатів – Пушкін і Гоголь

Журі конкурсу було дуже нелегко визначити кращих. 16 грудня пройшло плідне обговорення, що тривало майже 2 години. Тож у понеділок о 14-й годині у виставковому холі зібралось чимало схвильованих людей. Заступник проректора з навчальної роботи І.В. Лісовська привітала всіх учасників та відвідувачів з успішним завершенням виставки і оголосила переможців.

Отже, перша премія в номінації «Живопис» дісталась Андрію Лозовому, друга – Сергію Шпіту, дві треті – Оксані Циганковій та Віктору Ареф'єву. В номінації «Графіка (комп'ютерна, дизайн)» кращою стала Марія Константинова, другою журі визначило Ка-

менко та Людмилі Ліпинській. Абсолютно всі учасники виставки отримали почесні дипломи. Окрім того, журі конкурсу звернулося з поданням до ректорату – нагородити грошовими преміями усіх конкурсантів – студентів КПІ, які не посіли призові місця. І.В. Лісовська заповнила, що це обов'язково станеться в січні наступного року.

Вітаючи присутніх, завідувач Картинної галереї НТУУ «КПІ» С.К. Тимченко відзначив, що справжніми прикрасами цьогорічної виставки стали олійні роботи доцента Сергія Шпіта, оригінальні композиції Андрія Лозового з Бюро естетики КПІ та майстра художнього різьблення Володимира Пушкіна.

Київська міська державна адміністрація постійно підтримує прагнення молодих вчених займатися науковою працею. Уже стало доброю традицією наприкінці року проводити зустрічі з кращими молодими науковцями. 14 грудня у мерії м. Києва відбулося нагородження переможців IV конкурсу науково-технічних проектів молодих вчених під девізом "Інтелектуальний потенціал молодих вчених – місту Києву", який проводили Київська міська державна адміністрація та Національна академія наук України. У конкурсі взяло участь 107 проектів. Переможців тепло поздоровив і вручив нагороди мер міста Києва О.О. Омельченко. Серед нагороджених – група молодих вчених Київської політехніки, які одержали 2 другі премії (ад'юнкт ВІТІ О.Ю.Сергеев і ст. викладач ІХФ О.І.Іваненко) та 1 третю премію (аспірант НДІ прикладної електроніки В.Г.Дзюба) та 9 відзнак Київської міської державної адміністрації (4 молодих вчених із ФБТ, 2 – із ІФФ, 2 – з НДІ прикладної електроніки та 1 із ІПСА). Наведемо приклади деяких проектів наших науковців.

Проект ад'юнкта ВІТІ О.Ю.Сергеева (керівник – д.т.н. Б.М.Герасимов) присвячений підвищенню ефективності пошуку інформації користувачів під час вирішення задач повсякденної діяльності за рахунок покращення якості його результатів шляхом впровадження новітніх інформаційних технологій.

Мета проекту аспіранта НДІ прикладної електроніки В.Г.Дзюби (керівник – д.т.н. Ю.І.Якименко) полягала у вдосконаленні та подальшому розвитку інтелектуальної комп'ютерної системи розпізнавання образів як складової систем технічного зору широкого призначення. Суть роботи полягає у розробці апаратно-програмного засобу введення в комп'ютер потоку відеозображень, який аналізується інтелектуальним програмним модулем. Апаратна частина системи розпізнавання образів реалізується у вигляді комп'ютерного перифе-

рійного пристрою, який виготовляється за стандартною технологією як PCI-плата. Він виконує попередню обробку та оцифровку сигналу, що надходить до комп'ютера, активно взаємодіючи з його операційною системою та програмним модулем, що працює від управління платформи Windows 98/Me/2000/XP, має сучасний інтерфейс взаємодії з користувачем.

Проект інженера НДІ прикладної електроніки О.М.Неруса "Муніципальна комп'ютерна система відеомоніторингу житлового фонду для комунального господарства міста" (керівник - П.О.Яганов, ст. викладач факультету електроніки) присвяче-

нонавчій пристрої, а також подачу звукового сигналу, визначає наявність руху в полі зору відеокамер або різку зміну освітленості (наприклад, спалах), програматор режимів роботи для кожної підключеної до системи відеокамер, графічну обробку записаного на жорсткий диск відеокадру або окремої його частини, захист від несанкціонованого доступу, дистанційне управління та перегляд відеоархіву у мережі Internet.

Метою проекту інженера НДІ прикладної електроніки О.В.Полуніна "Апаратно-програмний комплекс комп'ютерної радіології для зменшення радіоактивного опромінення населення" (керівник – П.О.Яганов) є створення комплексу спеціалізованих апаратних засобів вводу в персональний комп'ютер рентгенівських зображень з високою здатністю розрізнення, отримуваних за допомогою рентгенівського оптичного перетворювача, а також спеціалізованого програмного забезпечення для ведення бази даних, створення архівів, передачі даних по мережі та комп'ютерної обробки отриманих рентгенівських знімків. Апаратно-програмний комплекс призначений для одночасної роботи зі стандартним медичним устаткуванням і передбачає підвищення ефективності радіологічної діагностики найбільш поширених захворювань з одночасним зменшенням рівня рентгенівського опромінювання пацієнтів та медичного персоналу.

Серед нагороджених відзнакою Київського міського голови – студент 5 курсу ІПСА М.І.Головко (керівник – д.т.н. В.Д.Романенко); молоді вчені ІФФ к.т.н., с.н.с. Т.В.Лоскутова, аспірант Н.В.Ульяненко (керівник – д.т.н. В.Ф.Лоскутов); доцент В.М.Мельник, студенти ФБТ І.А.Ігнатів, І.В.Кононченко, С.А.Павленко (керівник – д.т.н. В.В.Карачун).

Поздоровляємо переможців конкурсу та їх керівників, бажаємо нових успіхів на науковій ниві у Новому 2005 році!

В.А.Барбаш,
заст. проректора з наукової роботи

На фото (зліва направо): І.В.Кононченко, В.М.Мельник, О.О. Омельченко, С.А.Павленко, І.А.Ігнатів

Нагороди молодим науковцям

ний розробці апаратно-програмного засобу для введення в персональний комп'ютер стандартного аналогового телевізійного сигналу для подальшої обробки, запису та відтворення відеоінформації засобами сучасної комп'ютерної техніки. Багатоканальна система (до 16 незалежних відеовходів), яка працює під управлінням операційної системи Windows 98/2000/XP, має ряд важливих для відеомоніторингу функцій, зручний інтерфейс, забезпечує одночасний запис і відтворення відеозображення, відеокомпресію, реагує на сигнали зовнішніх датчиків, що можуть бути приєднані до системи; забезпечує автоматичну подачу сигналу на зовнішні ви-

програмний комплекс призначений для одночасної роботи зі стандартним медичним устаткуванням і передбачає підвищення ефективності радіологічної діагностики найбільш поширених захворювань з одночасним зменшенням рівня рентгенівського опромінювання пацієнтів та медичного персоналу.

Серед нагороджених відзнакою Київського міського голови – студент 5 курсу ІПСА М.І.Головко (керівник – д.т.н. В.Д.Романенко); молоді вчені ІФФ к.т.н., с.н.с. Т.В.Лоскутова, аспірант Н.В.Ульяненко (керівник – д.т.н. В.Ф.Лоскутов); доцент В.М.Мельник, студенти ФБТ І.А.Ігнатів, І.В.Кононченко, С.А.Павленко (керівник – д.т.н. В.В.Карачун).

Поздоровляємо переможців конкурсу та їх керівників, бажаємо нових успіхів на науковій ниві у Новому 2005 році!

В.А.Барбаш,
заст. проректора з наукової роботи

На фото (зліва направо): І.В.Кононченко, В.М.Мельник, О.О. Омельченко, С.А.Павленко, І.А.Ігнатів

Цій тендітній і романтичній дівчині дуже пасує її ім'я – Євгенія (благородна, шляхетна). Кілька століть тому саме заради таких – великодушних і вишуканих – влаштовували рицарські турніри та інші поєдинки. Саме такі – сміливі і відважні – супроводжували ватажків у військових походах та вихором летіли на ловах, не розбираючи дороги у запалі руху. Рух і пізнання нового – так живе четвертокурсниця ІПСА Євгенія Боровська.

Майбутній фінансовий аналітик

Тож сьогодні пропонує нові екстрими, як кажуть молоді, – спелеологія, слалом, сплав гірськими ріками тощо. Саме про участь у таких "розвагах" зі знанням справи і розповідає дівчина. Неймовірно, але студенти груп КА-12 і КА-11 і під землю спускаються, і в гори деруться, і з крижаними потоками на „ти". Ім цікаво і весело разом, вони взаємодоповнюють і взаємозбагачують один одного. Можна тільки позаздрити таким колективам. Приміром, на чемпіонаті з футболу між ІПСА та ФІМ команда гр. КА-12 посіла друге місце, кажуть, допомогли вболівальники, які вірили, що "іхні" – найкращі. Ну як тут не виправдати сподівань? "Не навчанням єдиним", – можна сказати про таких.

Але зустрілися ми з Є.Боровською якраз з приводу навчання, вірніше, з нагоди присудження їй стипендії Президента України за відмінне навчання та участь у науковій роботі. Вивчає студентка системний аналіз фінансового ринку. Їй хочеться якнайшвидше навчитися з допомогою математичних моделей прогнозувати наявний та майбутній стан та поведінку ринку, зокрема фінансового. Вона вже переконалася, що ґрунтований аналіз викликає довіру роботодавців, приміром банкірів. До фінансового аналітика їй ще далеко, розмірковує Євгенія, адже тільки почали вивчати спекури. Тож лекції професора Володимира Миколайовича Подладчикова зі статистики та фінансів слухає із захопленням. Аякже, це ж здорово – взаємозв'язок (навіть взаємопроникнення) економіки і математики.

Її наукову роботу, виконану на кафедрі для Інституту програмних систем НАНУ щодо надійності програмного забезпечення, фахівці визнали якісною і включили як частину до загального програмного комплексу, що оцінює надійність. Студентка збирається продовжувати розпочату роботу, а також мріє влітку потрапити на стажування в Німеччину. Стараючись, як звикає все робити, студіює німецьку, має відповідний сертифікат.

Розповідь доповнює її одногрупник Ілля Маковенко: "Євгенія, крім хисту до навчання, уміє доступно і просто викласти свою думку чи, приміром, консультувати друзів щодо вивченого. Послухаєш її – і "доходить". Дивуєшся потім, як сам не докумекає". Друзі вдячні колезі за роз'яснення і готовність прийти на допомогу.

А на запитання, чого б їй зараз найбільше хотілося, Євгенія не задумуючись відповіла: вигадати який захист для домашнього ПК, щоб молодший брат не нищпорив у її файлах. Воїстину, молодші "наступають на п'яти" і не дозволяють розслабитися. Вперед! Рух продовжується.

Н. Вдовенко

Є. Боровська

СЕРТИФІКАТИ АМЕРИКАНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ – ПОЛІТЕХНІКАМ

20 грудня в НТУУ "КПІ" відбулися збори з нагоди урочистого вручення сертифікатів про закінчення курсу проф. Олега Третьяка (коледж інженерії Дрекселевського університету, США) студентам ММІФ, здійсненого за Програмою ім. Фулбрайта. Серед гостей і учасників події – пані Марта Богачевська-Хом'як, директор Програми ім. Фулбрайта в Україні; пан Олег Третьяк, професор; проректор з міжнародних зв'язків НТУУ "КПІ" проф. С.І.Сидоренко, декан міжуніверситетського медико-

Як повідомила Марта Богачевська-Хом'як, співпраця університету КПІ з Програмою ім. Фулбрайта розпочалася у 2002/2003 навчальному році, коли до Київської політехніки була запрошена пані Ніколь Морфорд з Державного коледжу Пенсільванії. В другому семестрі 2003/2004 н.р. на ФС та ФІ викладала професор з університету Велперейзо пані Мар'яна Рубчак. 2004/2005 н. р. об'їзляє стати роком найвищої активності у цій співпраці. У другому семестрі доктор Лінеел Блер Фромм та професор пан

тичного аналізу й програмно-апаратних засобів щодо медичних зображень, отриманих сучасними методами обстеження пацієнтів, таких як томографія, ультразвукове дослідження, парамагнітний резонанс та ін. Курс включав теоретичну лекційну частину, лабораторні

при викладанні цього курсу на ММІФ; створення умов до розширення мобільності викладачів та студентів ММІФ та Дрекселевського університету (літня практика, стажування, навчання в аспірантурі тощо); спільні публікації в українських та зарубіжних наукових виданнях методичних і наукових матеріалів; організація та проведення наукових семінарів та симпозіумів з проблем інформаційних техно-

інженерного факультету проф. В.П.Яценко та інші.

Відкриваючи зібрання, проректор з міжнародних зв'язків проф. С.І. Сидоренко підкреслив, що така подія відбувається вперше в стінах університету і має виключно важливе значення не тільки для наймолодшого факультету НТУУ "КПІ", але і для університету в цілому.

Ендрю Лангевич (університет Конкордія, штат Небраска) планують викладати бізнес-адміністрування, менеджмент та методи управління на ФММ.

У своєму виступі професор Олег Третьяк зазначив, що особливістю курсу "Медичне зображення та розпізнавання образів" була ґрунтовна демонстрація використання матема-

курс викладався як українською, так і англійською мовами. Одне з занять було присвячено термінології, яка використовується в англомовних наукових виданнях.

Значимість цього курсу для студентів НТУУ "КПІ" полягає в тому, що вони ознайомилися як з методами, що використовуються в Сполучених Штатах Америки, так і з відповідни-

заняття з відеозображеннями та підсумковий тестовий контроль, який здійснювався за тестами Дрекселевського університету. Студенти працювали з медичними відеозображеннями з колекції проф. Третьяка та із зображеннями з бази даних ММІФ. До речі, ММІФ. До речі, ММІФ.

Крім цього, відбулися науково-практичні семінари за участю професорсько-викладацького складу ММІФ з різних питань застосування математичних методів, інформаційних та комп'ютерних технологій для отримання, опрацювання та дистанційної передачі медичних зображень з метою їх використання в навчанні, в наукових дослідженнях та при консультуванні хворих.

З великою зацікавленістю прослухали присутні повідомлення проф. В.П. Яценка про наміри подальшого співробітництва між ММІФ та коледжем інженерії Дрекселевського університету США, а саме: створення спільної навчальної програми з курсу "Медичне зображення та розпізнавання образів" для студентів різного рівня навчання (бакалаври, спеціалісти, магістри); розробка та впровадження дистанційних форм співробітництва

з проблем інформаційних технологій.

Під оплески присутніх сертифікати отримали студенти Олена Шевченко та Костянтин Чернецький (1 курс), Руслан Акуленко та Ольга Фаріна (2 курс), Світлана Алхімова та Анна Запорожко (3 курс), Ірина Покорська та Дмитро Яценко (4 курс) та інші студенти ММІФ.

Унікальну можливість набути цінного практичного досвіду студенти і викладачі НТУУ "КПІ" отримали завдяки діяльності Програми обміну ім. Фулбрайта, що має на меті зміцнення взаєморозуміння між США та іншими країнами через сприяння обмінам науковцями та дослідниками. Програма діє нині у 140 країнах світу. В Україну вона прийшла в 1992 р., з 1998 р. у Києві відкрито офіс Програми, фінансується вона за рахунок США.

Від імені Вченої Ради НТУУ "КПІ" проф. С.І.Сидоренко вручив проф. Олега Третьяку Почесну грамоту за сумлінну працю в стінах університету.

Інф. "КПІ"

Стільки подій ми пов'язуємо з приходом свят, стільки чекаємо від них, нетерпляче гортаючи листочки-дні – чи не так? І стільки разів наші сподівання здійснювалися лише частково. Звинувачуємо тоді якісь обставини, когось – підвели, не прийшли, зіпсували настрої. І в останню чергу запитуємо себе – а що я зробив, щоб свято дійсно стало СВЯТОМ?..

Не хочу видатися занудою і збитись на повчальність. Тому розповім про свої студентські роки, студентські свята, зокрема, про святкування Нового року. А читач, дивись, знайде щось знайоме і корисне між рядками цієї оповіді...

Спочатку про свій найперший студентський Новий рік у КПІ. Жив тоді на квартирі. 31-го

Свято не те, що в календарі, а те, що в душі...

увечері приїхав у сьомий гуртожиток на вул. Металістів, де мешкали однокурсники-першокурсники. Всі прагнули повеселитись. Після небагато студентського застілля, трохи розігрівшись, подалися в робочу кімнату на танці біля ялинки. Тут ще не здружена компанія миттю розпалася. Дівчат було мало (а танцювати в гамірному гурті без партнерки – як на сучасних дискотеках – не було заведено), тому більшість хлопців або поверталися в свої кімнати до пляшки, або нудьгували попід стінами. Я не належав ні до красенів, ні до одчайдушно сміливих, щоб відбити в когось дівчину, повертатися до застілля чомусь не хотілося, тож і обняла мене за плечі нудьга. Так і протинявся серед гамору і музики аж поки не пішли перші трамваї та й поїхав відсипатись на квартирі...

Це була єдина Новорічна ніч, яку й не хочеться згадувати. Вже через рік вона була зовсім іншою – в колі друзів і з хоррової капели інституту. Поперше, свято почалося задовго до 31 грудня. Традиційно його відзначали в "Хазіно" (за-

раз тут корпус ІПСА – ред.), так студенти називали вузівську їдальню – за прізвищем її директора – Хазін. Тут не було господарів і гостей, тих, що розважали й тих, що приходили "на готове". Свято готували й "розкручували" всі. Треба було прибрати залу, а для цього – намалювати гасла й шаржі, розвісити гірлянди. Треба було підготувати безліч ігор, розіграшів, веселі виступи в стилі КВК, виготовити свій карнавальний костюм. Зважаючи на специфіку колективу, танцювали небагато, зате весь час співали. Втім, коли було танцювати, якщо задумане й підготовлене дійство ледь-ледь втискалося в не дуже то й просторий регламент однієї з найдовших у році ночей?..

У хоровій капелі дівчат (на відміну від відсотка їх в інституті) завжди було багато. Тож запеклої конкуренції між хлопцями не було, хоча й траплялися маленькі – але ж завжди помітні сторонньому оку – драми, адже ніхто не забороняв двом хлопцям закохуватися в одну хлопку. Проте перебіг свята так закручував у вирі подій сопрано й альтів, тенорів і басів, що ніхто й ніколи навіть не думав полічити, чи збігається кількість хлопців і дівчат, чи не залишиться хтось "без пари". До речі, це страшенно дивувало друзів і знайомих із позакапельного "світу", де неодноразово вечірки й свята були безнадійно зіпсовані – принаймні для кількох осіб – саме з цієї причини...

Навіть у великих, емоційно піднесених зібраннях, які, здавалося б, згуртувало щось спільне, не часто можна пізнати відчуття братерства (прошу скептиків повірити, що таке буває...). Проте це відчуття не раз приходило до мене там, де

відбувався процес спільного ТВОРЕННЯ, де не вираховували якусь вигоду, не розраховували варіанти. Цьому дуже допомагала пісня – не та, що звучить ззовні, з динаміків чи слухавок, а та, що рветься зсередини. Звичайно, емоцій додавало, коли збиралися різні покоління капелістів – першокурсники й інженери, а то і кандидати наук. Першим таке спілкування додавало відчуття дорослості і самоповаги, другим – не порушеного роками відчуття крилатої юності. А разом усіх гуртувало неформальне, щире відчуття єдиного колективу.

Хронологія моїх капельних новорічних свят розтягнулась більше ніж на 10 років. Перше – зустріч 1966 ще в "Хазіно". Останнє – Новий 1978, уже в но-

вому комплексі студентського харчування. За цей час я закінчив факультет автоматики та електроприладобудування, одружився (звичайно ж, цьому посприяла хорова капела!), побудував кооперативну квартиру. За цей час повністю змінилося два покоління студентів. З тих літ у мене лишилося багато друзів, безліч яскравих спогадів, багато в чому (знаннями, уміннями тощо) я завдячую тим чудовим, неповторним рокам.

Назва цієї сповіді – свідомо перероблений вислів: "Хліб не той, що у полі, а той, що в коморі". Свята – це просто календарний привід нам (і не тільки нам – без напучування, підштовхування) творити те, що справді стає СВЯТОМ ЖИТТЯ. І не має значення, яке його конкретне імення – Новий рік, 8 Березня чи День Незалежності. Творімо ж свята в наших душах!

*Сергій Цушко,
випускник КПІ 1969 р.,
член Національної спілки
письменників України*

Хорова капела зустрічає Новий рік

Те, як тридцять років тому в хоровій капелі КПІ проходило новорічне свято, сьогодні можна не лише уявити, а й побачити. Зберігся 15-хвилинний любительський фільм про зустріч 1974-го року (у "Хазіно"), що його зняв Володимир Голос – тоді студент 3-го курсу ХТФ.

...В кадрі зал, прикрашений гірляндами, серпантинном. Хористи сидять під стінами. В центрі – ведуча з мікрофоном. Входить Дід Мороз (бас) зі Снігуронькою (сопрано), вітають присутніх. Камера крупним планом показує усміхнені обличчя – можна помітити, що тут і юні студенти, і вже солідні інженери – колишні капелісти.

...Різні колективи виступають з номерами. Співають, декламують, показують комедійні сценки. Перед глядачами постають і пристрасний ідалго, і "вождь племені Мумбу-юмбу", і розбійники, що співають пісню на мелодію з "Бременських музикантів", але із власними словами "на злобу дня". Камера знову показує обличчя – глядачі вже не посміхаються, а регочуть. А в перервах між номерами учасники вечора танцюють, хороводять, співають.

А ще цікавий цей фільм тим, що в ньому можна побачити Володимира Чубинського – того самого, що написав «Марш КПІ», мелодія якого лунає над головним корпусом КПІ щогодини. Ось Чубинський сидить – дивиться на виступаючих, ось щось каже сусідові, а ось – в маскарадному костюмі з великим капелюхом – співає в складі квартету розбійників. Хоча фільм німий – все зрозуміло і без диктора.

До того ж, коли сам побував не раз на таких святах (з 1976-го по 1981-й), коли прекрасно пам'ятаєш пісні, що звучали там, коли бачиш такі дорогі знайомі обличчя, то... хочеться сказати нинішнім студентам: "Друзі! Творіть, фантазуйте – не гайте часу! Всі – на зустріч Нового року!"

В.Ігнатюк, випускник хоррової капели КПІ 1981 р.

Рік, місяць, тиждень...

3 історії календаря

Слово "календар" походить від латинського *Calendae* – календи, у римлян – 1-ий день місяця. Різні народи в різні часи створили три види календарів: сонячні, місячні і місячно-сонячні.

Юліанський календар (старий стиль)

Римляни за 700 років до н.е. користувалися десятимісячним грецьким календарем. Овідій писав, що, можливо, це зв'язано з кількістю "перстів на руках".

Спочатку римський календар нараховував 304 дні. Рік починався з 1 березня, і тому десятий місяць одержав назву по своїй черговості – децембер (десятий), так само, як і 7-й – вересень, 8-й – жовтень і 9-й – листопад.

Березень був названий на честь бога війни Марса, травень – на честь покровительки Рима, богині Майї, червень – на честь дружини Юпітера, богині Юнони, квітень – на честь Афродіти.

Згодом до грецького року додали ще два місяці – січень і лютий. Перший був названий на честь бога входів і виходів, дверей і всякого начала – Януса. Лютий – фебруарій – від імені етруського бога підземного царства Фебрууса.

Пізніше забобонні римляни стали вважати парні числа нещасливими, додали до календарного року 51 день і перетасували кількість днів у місяцях; їх стало або 29, або 31. Тільки лютий лишився "подвійно нещасливим" – він мів парну кількість днів, був найкоротшим і до того ж останнім місяцем у році.

У 46 р. до н.е. Юлій Цезар, можливо, за порадою Клеопатри, що була не тільки красунею, але і розумною, освіченою жінкою, привіз до Риму олександрійського вченого Созігена. За його розрахунками було введено новий календар – юліанський. В його основу поклали річний рух сонця по 12 зодіакальних сузір'ях. Першим місяцем, у дусі того часу, став січень, тому що саме тоді римські консули обіймали нові посади. Усі непарні місяці мали непарну кількість днів, усі парні – 30.

Після смерті Цезаря його сподвижник і друг Марко Антоній в пам'ять Цезаря перейменував сьомий місяць у липень, і відбув у Єгипет усе до тієї ж Клеопатри, де через 14 років був розбитий Октавіаном, що проголосив себе "Августом" ("вищим"). Август, що став імператором, ще раз "упорядковує" календар, перейменувавши *sextilis*, тобто шостий місяць римського року, починаючи з березня, у серпень. Щоб у місяці імператора було днів стільки ж, скільки в місяці Юлія Цезаря, до серпня додається один день з лютого. У лютому стало 28 днів у звичайному і 29 – у високосному. Сталося це в 14 р. до н.е., так завершилося створення "юліанського календаря".

Але що ж таке високосний рік, чому його так не люблять і бояться?

Високосний рік

Середня тривалість юліанського календаря – 365 і 1/4 дня, що відповідає відомій на той час тривалості доби. Але щоб не починати рік у різні години, Созіген запропонував: протягом трьох років вважати в кожному році по 365 днів, а в четвертому – 366. Умовилися називати високосними ті роки, номери яких діляться на 4 без залишку. Слово ж утворилося від лат. "bisextus" – ще раз шостий; високосний – рік, у який до лютого додається 29-й день, що накопичився за чотири роки від шестигодичних річних залишків часу.

Григоріанський календар (новий стиль)

Друга "велика" реформа календаря відбулася в XVI ст., пов'язано це було з тим, що різниця між юліанським і сонячним роком складає 11 хв. 14 сек.; у зв'язку з цим юліанський календар відставав від природи, і згодом день весняного рівнодення (від якого, за рішенням Нікейського собору 325 р., відраховувався день святкування Великодня і який був "намертво" закріплений за 21 березня) указував на все більш ранні числа календаря. На кінець XVI ст. ця дата "втекла" вперед на 10 днів. Це утруднювало розрахунок Великодня. І Папа Григорій XIII вирішує здійснити реформу, запропоновану лікарем з Перуджі: дата весняного рівнодення директивно знову поверталася на 21 березня, з календаря вилучали високосні роки, що приходяться на останні роки сторіч:

1600, 1700 і т.д. 24 лютого 1583 р. була видана папська була – "Вічний календар Григорія" – за якою добрих католиків зобов'язували вважати, що рік налічує цілу кількість днів.

У XX ст. різниця між календарями старого і нового стилів дорівнювала 13 дням. Для нас це звично. Але відповідає дійсності лише в період з 01.03.1900 р. до 28.02.2100 р.

У давніх слов'ян рік поділявся на дванадцять місяців, назви яких були тісно пов'язані з явищами природи: с е ч е н ь (січень) – час вирубки лісу; лютий – люти морози; б е р е з о л (березень) – починає цвісти береза, брали сік з беріз, палили березу на вугілля; цвєтєнь (квітень) – цвітіння садів; т р а в е н ь – зелене трава; ч е р в е н ь – червоніють вишні; липец (липень) – цвітіння липи; с е р п е н ь – від серпа – час жнив; в е р е с е н ь – цвітіння вереску тощо.

Тиждень

Семиденний тиждень прийшов до нас із Вавилону. У грецьких державах місяць поділявся на три декади, а римляни користувалися дев'ятиденним тижнем, кожний дев'ятий день вважався ринковим днем. За цих систем не було

Давньоримський календар

фіксованого дня відпочинку; робота припинялася тільки під час релігійних свят. Сучасна система семиденного тижня, коли відлік днів тижня не залежить від початку року, зародилася в іудейській традиції. Християни, дотримуючись зразка єврейської суботи, ввели регулярне свято після кожних 6 робочих днів. Від єврейського тижня пішло і позначення днів за їх номерами. Римляни в імператорську епоху дали дням тижня назви сімох відомих тоді планет: Сатурна, Сонця, Селени, Марса, Меркурія, Юпітера, Венери (починаючи з суботи).

Місячний календар

Народи, що сповідують іслам, користуються місячним календарем, заснованим на русі місяця, його мета – узгодження доби і року.

Літочислення в місячному календарі ведуть від 622 р. н.е. Мусульманська ера називається хіджра (араб. – утеча, переселення). Засновник ісламу пророк Мухаммед і його прихильники переселилися з Мекки в Медину у вересні 622 р. н.е. Халіф Омар I у 638 р.

оголосив рік хіджри початком мусульманського літочислення. Початком його прийняте 1 число 1 місяця (мухаррама), що відповідає 16 липня 622 р. юліанського календаря.

Місячно-сонячний календар

Ці календарі найбільш складні, оскільки враховують рух сонця і зміни місячних фаз. Місячно-сонячні календарі в давнину використовувалися у Вавилоні, Китаї, Іудей, Греції, Римі тощо. У XX ст. місячно-сонячний календар є офіційним в Ізраїлі, де початок року приходиться на один із днів періоду з 5 вересня по 5 жовтня.

Східні календарі

У південно-східній Азії використовують 12-річний календар тваринного циклу. У його основу покладений повний оборот Юпітера по небесній сфері за 12 років. Календар використовували кочівники, тому кожному рокові присвоєно ім'я тварини: 1 – пацюк (миша), 2 – корова (бик, буйвол), 3 – тигр, 4 – заць (кролик, кіт), 5 – дракон, 6 – змія, 7 – кінь, 8 – вівця (коза, баран), 9 – мавпа, 10 – курка (півень), 11 – собака, 12 – свиня (кабан).

Для китайських укладачів календаря цифра 5 є символом п'яти елементів природи з відповідним кольором: дерево – синій, зелений, вогонь – червоний, земля – жовтий, метал – білий, вода – чорний. Тож 2005 р. – рік дерев'яного Півня.

Підготувала Н. Єлизарова

Неодноразово ми писали про успіхи і перемоги улюблених всього студентства КПІ – збірну команду КВК “Політех”. А сьогодні з радістю вітаємо веселих і кмітливих зі справжнім тріумфом, адже вперше за історію існування КВК в нашому університеті наша збірна стали володарем дуже престижного кубка – кубка суперчемпіонів Слобожанської Ліги! Та про все по черзі.

Шлях до цього суперфіналу був нелегким. Блискучі виступи команди в 1/8 і в 1/4 фіналу – результат серйозної роботи над репертуаром і шліфуванням імпровізації (як це не парадок-

Найкраще це вдалося саме нашій команді, яка повела у грі з відривом у 0,4 бала. Але суперники були дуже сильними і після музичного конкурсу навіть взяли реванш – вже капітани відставали на 0,2 бала. Долю кубка вирішило “домашнє завдання”, в якому беззаперечним і найсмішнішим лідером стала збірна команда з Київської політехніки. Журі одностайно поставило нашим дотепникам найвищий бал! Отже, вперше в історії КВК був проведений суперфінал Слобожанської Ліги і суперчемпіоном стала суперкоманда – збірна КВК НТУУ “КПІ” “Політех”. Цікаво, що до цього капітани команди КВК не перемогли в жодній українській лізі, тому ця перемога – своєрідний дебют.

Тріумф у Харкові – значне й дуже важливе досягнення, але це – лише початок серйозних ігор (сподіваємося, що і надалі переможних) нашої команди. 11 січня уже нового 2005 року “Політех”

“ПОЛІТЕХ” – СУПЕРЧЕМПІОН!

сально звучить). Але “Політех” гідно пройшов випробування і з “благословення” директора ЦКМ НТУУ “КПІ” Руденко Валентина Андрійовича відбув до другої столиці України – міста Харкова.

10 грудня відбувся історичний для нашої команди суперфінал Центральної міжнародної Слобожанської Ліги КВК. Учасниками цього надзвичайно популярного і веселого дійства стали 3 команди: збірна ДонДАУ (м. Донецьк), команда Карт Бланк (м. Москва) і, звичайно, наші жартівники – “Політехи”. Боротьба була запеклою й інтрига зберігалася до оголошення кінцевих результатів.

У конкурсі “візитка” учасники представляли свою команду, мета – одразу переконати глядачів і журі в тому, що вони – найсмішніші і найдотепніші.

вирушить до Сочі. Там відбудеться XVI міжнародний фестиваль команд КВК, на якому вирішиться доля веселих і кмітливих – розподілення по українських лігах клубу веселих і кмітливих. Переможець отримає путівку до Вищої української Ліги...

А поки хлопці і дівчата “Політеху” можуть зі спокійною душею і святковим настроєм зустрічати Новий рік, приймати вітання від усіх, хто любить і вболіває за КВК Київської політехніки, і з гордістю демонструвати кубок-трофей. Вони достойно і, головне у цій справі, смішно виконали своє завдання. А ми будемо чекати нових не менш яскравих перемог від збірної команди КВК нашого університету “Політех” і, звичайно ж, вболівати за цих веселих і кмітливих студентів КПІ.

Майя Захавайко

Новорічна математика

Коли Максвеллові (1831-1879) було 19 років, він вирушив у Кембридж вивчати її, бо в ті роки фізика ще не стала визначним розділом науки і шлях до фізики лежав через неї. Що ж поїхав вивчати Максвелл?

Що є мовою математики?

Що є загальною мовою науки?

Який дріб більший: $\frac{2004}{2005}$ чи $\frac{2003}{2004}$?

Який кут опише годинна стрілка за 2 години?

Як пов'язані богиня Кліо і математика?

Лишень неграмотна людина на питання “Як знайти площу Космонавтів?” відповідає: “треба довжину помножити на ширину...”

А грамотний знає, що потрібно взяти інтеграл по даній поверхні.

Якщо математика просить розрахувати, приміром, стійкість столу з 4-ма ніжками, то він досить швидко приносить результати, які стосуються столу з нескінченним числом ніжок, а також і для столу з однією ніжкою. Решту життя математик безуспішно розв'язує загальну задачу про стіл з довільним числом ніжок.

Кращі розуми людства зібрались під вечір Нового року на конференцію під назвою “Скільки буде 2×2 ?”

І от відповіді лунають: інженер – з ружеткою та логарифмічною лінійкою – оголошує: “3,99”. Фізик (після експерименту) доповів: “між 3,98 і 4,02”.

Математик подумав і сказав, що точної відповіді не знає, але може довести, що відповідь існує.

Логік попросив точніше визначити, що означає “ 2×2 ”.

Філософ виголосив, що “ 2×2 ” можна розуміти по-різному.

Нарешті бухгалтер сказав: “Зачиніть всі вікна та двері і скажіть: скільки ви хочете одержати?”

Весело зустрінемо Новий рік!

- * Ми вже не святкуємо Новий рік – ми святкуємо, що вижили в старому.
- * Кожного Нового року деякі з нас починали нове життя, але вистачало його ненадовго, тому що треба жити!
- * Ми свято обіцяємо собі, що з Нового року перестаємо робити те, що давало нам найбільше задоволення в старому.
- * Завдяки телефону можна привітати знайомого з Новим роком, не пропонуючи йому випити.
- * Новорічні й різдвяні подарунки поділяються на дві категорії: ті, які нам не подобаються, і ті, які ми не отримали.
- * Різдво: час обміну речей, які нам не по кишені, на речі, які нам не потрібні.
- * Різдво – це коли батько намагається переконати своїх дітей у тому, що він Дід Мороз, а свою ружину – що він не Дід Мороз.
- * Чому так важко купити подарунок, який виглядав би на стільки, скільки він коштував насправді?
- * Книга – найкращий подарунок, але подарунок краще, ніж книга.
- * Гроші – найкращий подарунок. Решта коштує занадто дорого.

Підготував І.Мікульонюк

Підсумки спортивного семестру

Цьогорічна осінь виявилася досить насиченою різноманітними змаганнями для спортсменів НТУУ “КПІ”. Проте, висвітлюючи найголовніші та найбільші спортивні події, довелось оминати кілька не менш цікавих змагань та чемпіонатів. Але і тут були свої герої, які заслуговують на увагу.

Досить вагоме місце серед інших видів спорту в КПІ посідає бокс. Провідні тренери київської політехніки – В.А.Гермаш (заслужений тренер України) та С.С.Хачіян підготували досить сильну команду у складі О.Фімушкіна, Р.Масютенка, А.Ройка та О.Опанасюка. У жовтні-листопаді на Чемпіонаті України з боксу серед студентів їм довелося вже вкотре довести свою майстерність. Так, О.Фімушкін (ІЕЕ), вкотре підтвердивши

звання “майстер спорту”, посів III місце на цих змаганнях, обійшовши 17 не менш сильних та підготовлених суперників. А 3-7 листопада проходив Міжнародний турнір з боксу, присвячений визволенню Києва від фашистських загарбників, на якому й інші боксери нашого університету мали змогу показати свою майстерність. У підсумку місяця розподілилися таким чином: Р.Масютенко (ММІ) у вазі 81 кг посів II місце, а О.Опанасюк (ВГФ) та А.Ройка (ВГФ) – III у вагових категоріях 54 кг та 60 кг відповідно. На Відкритій першості м.Києва А.Ройкою поповнився власну та університетську скарбницю бронзовою медаллю, посівши III місце у вазі 57 кг серед юніорів.

Не лише приємні згадки, а й чудовий результат принесли нашому уні-

верситету і змагання шахістів. У VII Універсіаді м.Києва з шахів команда НТУУ “КПІ” у складі кандидатів у майстри спорту та майстрів спорту – А.Білецького (ФС) – майстра спорту міжнародного класу з шахів, капітана команди А.Соломахи (ТЕФ), О.Вовка (ФМФ), С.Ставроянці (ФС), Т.Вовченко, а також Тетяни Аксьонової (ФПМ) та Оксани Булгакової (ФЕЛ) після напружених та цікавих поєдинків посіла I місце.

Як завжди, тішать своїми результатами і наші славнозвісні волейболісти. Жіноча збірна під керівництвом тренера Д.В.Тимошевича, що давно виступає у вищій лізі, на Чемпіонаті м.Києва посіла II місце.

Катерина Білоконь

• КОНКУРС • КОНКУРС •

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут»
ОГОЛОШУЄ КОНКУРС
на заміщення вакантних посад
ст. викладача, асистентів по факультетах, кафедрах:
Факультет інформатики та обчислювальної техніки
Кафедра обчислювальної техніки
ст. викладач – 1
Теплоенергетичний факультет
Кафедра теоретичної та промислової теплотехніки
асистентів – 2
Термін подання документів – місяць від дня опублікування оголошення.
Адреса: 03056, Київ-56, проспект Перемоги, 37, відділ кадрів, кімната 114.

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут»

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
☎ 241-66-95; 22-09

Головний редактор

В.В.ЯНКОВИЙ

Провідний редактор

В.М.ПНАТОВИЧ

Редактор

Н.Є.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка

І.Й.БАКУН

Комп'ютерний набір

Л.М.КОТОВСЬКА

Коректор

Н.В.МУРАШОВА

Регістраційне свідоцтво Кі-130

від 21. 11. 1995 р.

Друкарня АТЗТ «Атопол»,

м. Київ, пр. Московський, 9

Тираж 1500

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори. Позиція редакції не завжди збігається з авторською.